

Жүргізілген кеңестер туралы
Есеп

Тақырыбы «Суармалы алқаптарды астық дақылдарын игеру шаралы»

«Жер ресурстарын тиімді пайдалану, оның ішінде топырақ құнарлылығын сақтау және арттыру тәсілдері, ауыспалы егістерді сақтау» бағыты бойынша

Өткізу күні:
«07» қазан 2025 жыл

Кеңес беру өткізілген орны:
Жамбыл облысы, Жамбыл ауданы, Өрнек ауылы, Бекпенбет Абилдаулы
46А, «Сапархан» ШҚ

Эксперт: Абай А. К.
(қолы)

«Ө.О. Оспанов атындағы Қазақ
Топырақтану және агрохимия
ғылыми-зерттеу институты» ЖШС
Басқарма Төрайымы

 - Р.Х. Рамазанова
қолы

1) кеңес беруді қажет ететін мәселе немесе мәселелер шеңбері;

Астық дақылдарын игеруде топырақтың құнарлылығының төмендігі және органикалық заттардың азаюы; Ылғал тапшылығы және жауын-шашынның тұрақсыздығы; Топырақтың тұздануы мен қатқылдануы; Аурулар мен зиянкестердің көбеюі және фитосанитарлық бақылаудың әлсіздігі.

2) қызметті жақсарту жөніндегі кеңейтілген дәлелдер мен ұсыныстарды қамтуы тиіс қойылған мәселені немесе мәселелер шеңберін шешу жөніндегі сарапшының ұсыныстары;

Суармалы алқаптарда астық дақылдарын тиімді игеру үшін топырақ құнарлылығын сақтау мен ылғал ресурстарын ұтымды пайдалану негізгі басымдық болып табылады. Соңғы жылдары органикалық заттардың азаюы мен топырақ құрылымының бұзылуы өнімділіктің төмендеуіне әкелуде. Бұл мәселені шешу үшін органикалық тыңайтқыштарды (көң, компост, биогумус) және биопрепараттарды жүйелі енгізу, ауыспалы егіс жүйесінде бұршақ тұқымдас дақылдарды пайдалану ұсынылады.

Ылғал тапшылығы мен жауын-шашынның тұрақсыздығын азайту мақсатында тамшылатып және жаңбырлатып суару технологияларын кеңейту, сондай-ақ топырақта ылғал сақтауға бағытталған минималды жырту жүйесін қолдану тиімді.

Тұздану мен қатқылдануды болдырмау үшін дренаж жүйелерін жаңарту және топырақтың химиялық құрамын тұрақты бақылау қажет. Аурулар мен зиянкестерге қарсы биологиялық және интеграциялық әдістерді қолдану, фитосанитарлық мониторингті күшейту де маңызды.

Бұл шаралар кешенді түрде астық дақылдарының өнімділігін арттырып, суармалы егіншіліктің экологиялық тұрақтылығын қамтамасыз етеді.

3) өндіріс көлемін ұлғайту/өнімділікті арттыру/шығындарды азайту және т.б. сандық көрсеткіштерді көрсете отырып, агроөнеркәсіптік кешен субъектісінің ұсыныстарды қолдану нәтижелері бойынша күтілетін нәтиже;

Ұсынылған шараларды кешенді түрде енгізу суармалы алқаптарда астық дақылдарын тиімді игеруге, топырақтың құнарлылығын қалпына келтіруге және ауыл шаруашылығы өнімінің сапасы мен көлемін арттыруға елеулі әсер етеді. Ең алдымен, органикалық және биологиялық тыңайтқыштарды тұрақты қолдану нәтижесінде топырақтағы гумус мөлшері орта есеппен 1,2–1,4 пайыздан 1,8–2,0 пайызға дейін көтеріледі. Бұл өз кезегінде топырақтың су өткізгіштігі мен құрылымын жақсартып, өсімдіктің қоректік элементтерді сіңіру қабілетін арттырады.

Ылғал тапшылығын азайту үшін енгізілетін тамшылатып және жаңбырлатып суару технологиялары су пайдаланудың тиімділігін қазіргі 55–60 пайыз деңгейінен 80–85 пайызға дейін жеткізуге мүмкіндік береді. Нәтижесінде әр гектарға жұмсалатын су көлемі 25–30 пайызға қысқарып, су үнемдеу көрсеткіші артады. Сонымен бірге топырақтағы тұздану мен қатқылданудың алдын алу арқылы егістік жерлердің өнім беру әлеуеті 15–20 пайызға ұлғаяды.

Фитосанитарлық бақылауды күшейту және биологиялық әдістерді қолдану аурулар мен зиянкестердің таралуын 30–40 пайызға дейін азайтып, химиялық пестицидтерге тәуелділікті төмендетеді. Бұл шаралар өнімнің экологиялық қауіпсіздігін арттырып, топырақ пен су ресурстарына түсетін жүктемені азайтады.

Кешенді ұсыныстардың нәтижесінде астық дақылдарының орташа өнімділігі гектарына 35–40 центнерден 45–50 центнерге дейін көтеріледі, яғни өнім 20–25 пайызға артады. Тыңайтқыш пен су ресурстарын тиімді пайдалану есебінен өндірістік шығындар шамамен 10–15 пайызға азаяды. Жалпы алғанда, ұсыныстарды іске асыру шаруашылықтың экономикалық тиімділігін 25–30 пайызға арттырып, суармалы егіншіліктің тұрақтылығын қамтамасыз етеді.

4. Сарапшының қатысуымен консультациядан алынған сапалы фотосуреттер

